

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

یونس نگاه

۱۳ فبروری ۲۰۲۳

یونس نگاه

زلزله‌ای که سیاست و اجتماع ترکیه را لرزاند است

نزدیک به ۱۰۰ سال پیش، جمهوری ترکیه به تاریخ ۲۹ اکتوبر ۱۹۲۳، از میان آوار خلافت عثمانی که در نتیجه جنگ اول جهانی فرو پاشیده بود، برخاست. پس از آن هر سال، مردم ترکیه ساعت یک بعد از ظهر روز ۲۸ اکتوبر، جشن جمهوری را آغاز می‌کنند که تا پایان روز ۲۹ ادامه می‌یابد. سال ۲۰۲۳ به‌خاطر آغاز سده دوم جمهوریت برای مردم ترکیه، سال بسیار مهمی است و در گذشته، به‌خصوص در ۱۰ سال اخیر، دولت و احزاب سیاسی از این سال چون زمان موعود و سالی برای اكمال خیلی از آرمان‌های ملی نام برده‌اند. دولت پروژه‌های بزرگ را به این سال پیوند

می‌داد و برخی احزاب سیاسی انتخابات امسال را زمان تجدید پیمان به اصول اساسی جمهوریت عنوان می‌کردند. در این سال، انتخابات بسیار مهمی در راه است. در واقع پایان صدسالگی جمهوریت در این کشور با رویارویی جدی طیف‌های مختلف سیاسی که تعاریف متفاوت از جمهوریت دارند، همزمان شده است. جریان محافظه‌کاری که در ۲۰ سال گذشته از سوی رجب طیب اردوخان رهبری می‌شد، تحولات بنیادی در نظام سیاسی، دولت و اجتماع ترکیه به وجود آورده و چهره کشور را از جهات مختلف به‌گونه‌ای متحول ساخته است که مخالفان، آن را عاری‌شدن از صفات جمهوری سیکولار و موافقانش نزدیک شدن به جوهر واقعی جمهوری می‌خوانند. موافقان گسترش دامنه خدمات و امکانات رفاهی به مناطق غیرشهری و افزایش نقش سیاسی اقلیت‌ها و سنتی را نشانه‌های توسعه عدالت و در نتیجه، پیشرفت جمهوری می‌خوانند، ولی مخالفانش می‌گویند که اردوخان و حزبش به ویژگی‌های سکیولار جمهوریت آسیب زده و دولت را با برجسته کردن بیش از حد نقش و صلاحیت فردی رئیس دولت، تضعیف کرده است.

۲۰ سال حاکمیت برای اردوخان فرصت بزرگی بوده است تا رهبری خود را تثبیت کند و به فرد بی‌رقیب بدل شود؛ اما او دیگر آن جوان ۲۰ سال قبل نیست و خودش نیز می‌داند که کشور در آستانه دوران پس از اردوخان قرار دارد. او مدتی قبل، در یکی از سخنرانی‌هایش خطاب به جوانان، ضمن صحبت از طبیعی بودن تغییر نسل‌ها و آمدن جوانان به صحنه سیاست، گفته بود که برای آخرین بار خود را در انتخابات ریاست جمهوری کاندید خواهد کرد. به نظر می‌رسد که رقیبان او امسال جدی‌تر از گذشته‌اند و می‌گویند که انتقال قدرت از اردوخان و حزبش باید به یک دور دیگر به تعویق نیفتد. قرار است سه ماه بعد (۱۴ می) انتخابات ریاست جمهوری برگزار شود. از این‌رو، کمپاین ملی رسیدگی به قربانیان زلزله‌ای که به تاریخ ششم فبروری، بخش بزرگی از ترکیه را ویران کرد، اکنون به میدان داغ سیاست بدل شده است.

الف) فاجعه‌ای که در آغاز دست‌کم گرفته شد

به تاریخ ششم فبروری در فاصله ۹ ساعت دو زلزله شدید (۷٫۵ و ۷٫۸ درجه ریشتر) جنوب‌شرق ترکیه و بخش‌هایی از سوریه را لرزاند. گفته می‌شود که مناطق آسیب‌دیده زلزله‌خیز است، اما در ۱۰۰ سال گذشته شاهد چنین زلزله شدیدی نبوده است. از این‌رو، خاطرات آخرین زلزله ویران‌گر در آن محلات چنان کمرنگ شده است که ساعت‌ها طول کشید تا دولت و جامعه ترکیه باور کنند با فاجعه بزرگی روبه‌رو شده‌اند. خانم مرال آکشنر، رئیس حزب «خوب» از جمله مخالفان جدی حزب حاکم است و در ائتلاف با حزب جمهوری‌خواه خلق تلاش دارد اردوخان را در انتخابات پیش رو به نبرد فراخواند و از دو روز به این‌سو، ضمن دیدار از مناطق زلزله‌زده و تلاش برای کمک‌رسانی، از عملکرد دولت و سیاست‌های اردوخان با زبان تند انتقاد می‌کند؛ اما خود خانم آکشنر نیز ساعات و حتا روز اول را در واکنش‌های رسمی و انتظار گذرانده بود و در روز دوم و سوم به تدریج متوجه فاجعه شده حزب و هوادارانش را برای ارسال کمک و مشارکت در کار نجات بسیج کرد. خانم آکشنر در صفحه فیسبوکش اسناد کافی از سیر واکنش‌هایش به‌جا گذاشته و خوب است تحول واکنش او را، چون نمونه سیاستمداران و رهبران ترکیه، در برابر این فاجعه ملی مرور کنیم:

مرال آکشنر، ساعت ۵۷:۷ صبح، نزدیک دو ساعت پس از زلزله در صفحه فیسبوکش پیامی گذاشته است که در آن نشانی از جدیت فاجعه دیده نمی‌شود. او مثل همه سیاستمداران و نهادهای دولتی به تدریج متوجه عمق فاجعه شدند. خانم آکشنر در آن پیام، برای همه شهروندان آرزوی نیک کرده و گفته است که زلزله‌ای در قهرمان ماراش رخ داده و در شهرهای مجاور آن نیز حس شده است.

خانم مرال آکشنر

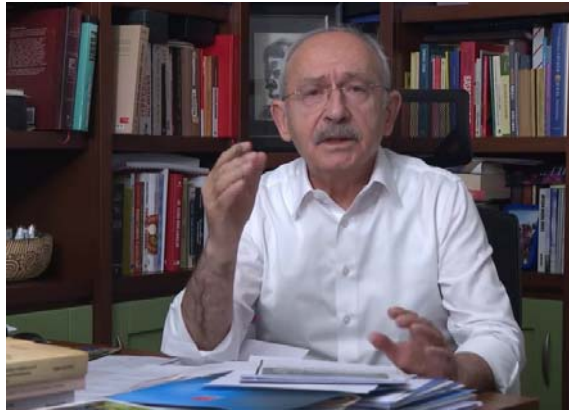
او ساعت ۱۳:۰۶ همان روز پیام دیگری نشر کرده است. در آن پیام او از مرگ یک هم‌حزبی‌اش، آقای بنیامین تک و خانمش در زلزله خبر داده است. آقای تک رئیس دفتر محلی حزب «خوب» در غازی‌انتپ بوده است. در این پیام نیز به عمق بحران و گستردگی حادثه اشاره نشده است. گفته می‌شود که نهادهای دولتی نیز تصور می‌کردند که یک زلزله عادی رخ داده است.

نیم‌ساعت بعد از آن خانم آکشنر پست دیگری نشر کرده که نشان می‌دهد کم‌کم از عمق فاجعه آگاه شده و اطلاعات بیشتر از شهرهای آسیب‌دیده برایش رسیده است. تا این زمان او از آمادگی حزبی برای رسیدگی به فاجعه و کمک به زلزله‌زدگان سخن نگفته بود. در این پیام خانم آکشنر نوشته است: «کشور ما گرفتار حادثه زلزله بزرگ شده که برای همه ما دردناک است.» او همه را به کمک به زخمی‌ها و همدردی فرا خوانده و از مردم، به خصوص سازمان‌های حزبی حزب خودش دعوت کرده است که به زخمی‌ها خون اهداء کنند. خانم آکشنر، مدعی ریاست جمهوری و رهبر سومین حزب مشهور و کلان ترکیه که در سراسر کشور نماینده و دفتر دارد، نزدیک به ۱۰ ساعت پس از زلزله متوجه شده بود که به بسیج عمومی نیاز است. در پست‌های بعدی او، روند تدریجی و کند بیداری سیاستمداران را می‌توان دید. سه ساعت بعد، او از کشته شدن اعضای خانواده یک هم‌حزبی دیگرش در زلزله دوم در مالاتیا خبر داده است. در فاصله چند ساعت، باز هم او مرگ یک مقام حزبی دیگرش را اعلام کرد. سرحت اوزدمیر، رئیس دفتر حزب خوب در ناحیه البستان از مربوطات قهرمان‌ماراش، آسیب‌دیده‌ترین شهر زلزله‌زده، کشته شده بود. بعد از آن، او خبر کشته شدن دو کادر حزبی دیگرش و نیز مرگ چند سرباز را با مردم شریک کرده و چیزی از ابعاد وسیع قربانیان عادی نگفته است. تا آن وقت ظاهراً سخن از ارقام بلند تلفات نبود و خانم آکشنر خبرهای دست‌چین از مرگ دوستان و افراد مهم را نشر می‌کرد.

او و حزبی‌ها ظاهراً روز سوم حادثه به‌طور جدی وارد میدان شدند و تا آن زمان بیشتر چشم‌په‌راه اقدامات دولت بوده و به ارسال کمک و اظهار تسلیت اکتفاء کردند. او در عین حال، زبان به انتقاد از اعمال محدودیت بر رسانه‌های اجتماعی گشوده است. خانم آکشنر نوشته است: «در شرایطی که برای اطلاع‌رسانی از نیازهای قربانیان به ارتباطات نیاز جدی است، چگونه شما محدودیت وضع می‌کنید؟ این چه کار زشت است؟ این چه بی‌وجدانی است؟ از چه کسی و چرا می‌ترسید؟ شرم‌تان باد!»

(ب) یخن‌کشک سیاستمداران بر آوار مناطق زلزله‌زده

در روز سوم فاجعه، بر خبرهای داغ درگیری‌های سیاسی بر اقدامات کم‌رسانی سایه انداخته بود. دولت و مخالفان آشکارا دست‌به‌یخن شده بودند. شاید به‌دلیل همین تلخی و تأثیرات احتمالی رقابت‌های سیاسی بر روحیه مردم، دولت تصمیم گرفته بود که توئیتر را قطع کند.

کمال کلیچدار اوغلو

در آن روز کمال کلیچدار اوغلو، رئیس حزب جمهوری‌خواه خلق، بزرگ‌ترین حزب مخالف و مدعی اصلی رقابت در برابر اردوخان، در انتخابات پیش رو، با نشر ویدیویی گفت که از ادانا، حتای، اسکندرون، انتاکیا و چند منطقه دیگر زلزله‌زده دیدن کرده و از رهبری دولت در کار کم‌رسانی شدیداً ناراضی است. او از گستردگی تخریبات زلزله و آسیب‌های آن سخن گفت و به مردم اطمینان داد که هرچه از او و حزبش بر بیاید، انجام خواهند داد. او وعده سپرد که برای احیای قریه‌ها و شهرهای تخریب‌شده، تمام امکانات را به کار خواهند برد. حزب او تعدادی از بزرگ‌ترین شهرداری‌ها را در اختیار دارد و در آن سفر برخی از شهردارها، از جمله شهردار استانبول او را همراهی می‌کردند. آقای کلیچدار اوغلو دولت را متهم کرد که مانع تلاش و مشارکت احزاب در کار کم‌رسانی می‌شود و وعده سپرد که دروغ‌ها و مشکل‌تراشی‌های قصر ریاست‌جمهوری مانع کارشان نخواهد شد. او نهادهای دولتی را متهم کرد که اکثر منابع کم‌رسانی را بدرستی توزیع و هماهنگ نتوانسته است. به گفته او، میان نهادهای دولتی، شهرداری‌ها، نهادهای سیاسی و شبکه‌های مردمی هماهنگی وجود ندارد و خیلی از نهادهای اجتماعی فرصت نیافته‌اند که به محل کم‌رسانی بروند. او همچنان ادعا کرده که عساکر نیز به محل حادثه به حد کافی اعزام نشده‌اند. او گفته که روز قبل در حتای، تنها سه هزار و ۵۰۰ عسکر حضور داشته، نیروهای جست‌وجو و نجات بسیار دیر به محل رسیده و «درواقع در هر بخش ناکامی‌هایی داشته‌ایم.» او تیغ انتقادش را مستقیم به سمت حریف سیاسی‌اش نشانه گرفته گفت: «در این دوره هر مشکلی اگر وجود داشته، منبع اصلی آن اردوخان بوده است. او ۲۰ سال این کشور را در کار آمادگی برای مبارزه با زلزله به عقب نگه داشته است. به همین دلیل هیچ قصد دیدار با خود او {اردوخان} را ندارم.»

اردوخان به این انتقادات با زبان تند پاسخ داد و گفت که همین لحظه ۲۱ هزار و ۲۰۰ عسکر، پولیس و ژاندارم در ولایت حتای مشغول مبارزه با حوادث‌اند. او گفت: «برخی افراد بی‌حیثیت و بی‌ناموس تبلیغات راه انداخته‌اند که در حتای عسکر ندیده‌ایم، ژاندارم ندیده‌ایم، پولیس ندیده‌ایم.»

کلیچدار اوغلو روز بعد در پست فیسبوکی نوشت که دولت رسانه‌های اجتماعی را به‌روی مردم بسته است و او به همکاری‌اش گفته تا برای هماهنگی از وی‌پی‌ان استفاده کنند. او نوشت: «این اداره دیوانه، رسانه‌های اجتماعی را قطع کرده است. در نتیجه فریاد کمک‌خواهی کمتر خواهیم شنید. ما از تمام چیزهایی که پنهان می‌کنی، خبر داریم!»

پنجشنبه شب، که روز چهارم حادثه به پایان می‌رسید، کلیچدار اوغلو، مدعی ادامه راه اتاترک و کاندید احتمالی اپوزیسیون برای انتخابات امسال، در پشت میزی نشسته بود و یک گزارش رسمی از زلزله کوچک چند سال قبل را به مردم نشان می‌داد که در آن صحبت از عدم آمادگی نهادهای دولتی در رسیدگی به زلزله‌زدگان شده است. او آن گزارش را سند اعتراف دولت به عدم آمادگی خواند و افزود، زلزله‌ای که چند روز قبل اتفاق افتاده خیلی بزرگ بوده است، اما «بی‌برنامگی، عدم هماهنگی، بی‌پلانی و ریاکاری بسیار بزرگتر از زلزله است.» او گفته است، تلفاتی که مردم متحمل شده‌اند، همه نتیجه زلزله نیست، بلکه نتیجه اقدامات غیر مؤثر و کمبود امکانات است. او در پایان پیامش با هشدار می‌گوید: «اردوخان با تو تا آخر مبارزه خواهیم کرد. سرنوشت ما همین بوده که با تو مبارزه کنیم.»

خانم آکشنر نیز در پیام تصویری که روز پنجشنبه، ۹ فیروری، در یکی از محلات آسیب‌دیده ثبت کرده، مدعی شده که دولت در ۲۰ سال گذشته در کار مبارزه با حوادث طبیعی عقب‌گرد داشته است. خانم آکشنر گفته است که سیستم تکفردی اردوخان جای دولت را گرفته و حافظه تاریخی دولت در مبارزه با حوادث از بین رفته است. او در سخنرانی‌اش ادعا کرده که در گذشته دولت علاوه بر کارمندان اداره مبارزه با حوادث (آفاد)، حداقل ۳۰ هزار فرد آموزش‌دیده مردمی داشت که بین سنین ۱۵ تا ۲۵ سال عمر داشتند و همیشه آماده کمک بودند. اکنون به گفته او، غیر از اداره آفاد، هیچ نیروی مردمی آماده و آموزش‌دیده وجود ندارد و با گذشت چهار روز، هنوز نیروی کافی برای رسیدگی به زلزله‌زدگان مهیا نشده است. وی اردوخان و حزبش را متهم کرده که به‌جای تلاش برای اتحاد در مبارزه با فاجعه، می‌کوشند تا مانع تحرک شهرداری‌ها و احزاب مخالف شوند و کار رسیدگی به زلزله‌زدگان را در انحصار حزب و حکومت خود نگه دارند.

اما دولت این اتهامات را رد می‌کند و ادعا دارد که هم سوابق نیک در مبارزه با حوادث طبیعی داشته و هم اکنون با آمادگی کامل برای نجات شهروندان تلاش می‌کند. البته اردوخان در سخنرانی روز چهارشنبه تأیید کرد که کمبودهایی وجود داشته، اما افزود که هماهنگی‌ها صورت گرفته و بزودی اوضاع تحت کنترل خواهد آمد. اردوخان روز پنجشنبه، ۹ فیروری، برای نمایش کنترلش بر اوضاع، ارقام دقیق خانه‌های ویران‌شده، تعداد افراد آسیب‌دیده، زخمی‌ها و کشته‌شدگان را اعلام کرد و با جزئیات از حدود فاجعه و تلاش‌های انجام‌شده صحبت کرد و وعده داد که به سرعت زلزله‌زدگان را نجات خواهد داد و هیچ‌کسی در میدان رها نخواهد شد. او گفت که تمام ۱۰ ولایت تخریب‌شده را در مدت یک سال دوباره آباد خواهد کرد. رسانه‌های دولتی و نزدیک به دولت می‌کوشند تا به پیروی از رئیس دولت،

تصاویر مثبت نشان دهند، کارهای انجام‌شده را گزارش دهند و تصاویر افرادی را که از زیر آوار بیرون کشیده می‌شوند، نشر کنند.

ج) همبستگی مردمی

مردم ترکیه در چند روز گذشته همبستگی کم‌نظیر نشان داده‌اند. از سراسر کشور افراد داوطلب بسیار به مراکز دولتی و میدان‌های هوایی رفته و برای کمک اعلام آمادگی کرده‌اند. پیشه‌وران، صنعت‌کاران، اصناف، خانواده‌ها، مراکز آموزشی و شرکت‌ها همه با اهدای پول، تهیه مواد خوراکی و البسه در سراسر کشور به بسیج عمومی برای نجات میلیون‌ها هموطن‌شان سهم گرفته‌اند. مردم با نصب بیرق کشور بر فراز مغازه‌ها و خانه‌ها همدردی‌شان را نشان داده‌اند و هر روز محموله‌های بسیار از سراسر کشور به سوی مناطق زلزله‌زده ارسال می‌شود. اعتمادبه‌نفس و انگیزه مردم در رسیدگی به آسیب‌دیدگان بالا است، اما به نظر می‌رسد که وسعت و شدت ویرانی بسیار فراتر از آن است که با حمایت مردمی بتوان پاسخ داد. نجات جان انسان‌های باقی‌مانده در زیر آوار و رسیده‌گی به میلیون‌ها بی‌خانمان، نیازمند کار حرفه‌ای، مدیریت فوق‌العاده و تخصص است. در برخی مناطق، مسدود بودن راه‌ها مانع جدی رسیدگی به زلزله‌زدگان شده، هوای نامناسب بر معضله‌ها افزوده و گذشت سریع زمان، شانس موفقیت در نجات خیلی از آدم‌هایی را که گفته می‌شود هنوز زیر آوار مانده‌اند، کاهش داده است. کارشناسان می‌گویند که برای نجات آدم‌های گیرمانده در زیر آوار، ۷۲ ساعت اول حیاتی است. تا اواخر روز پنجشنبه که این گزارش نوشته می‌شد، خبرهایی از نجات افراد به نشر می‌رسید و رسانه‌ها برای تلطیف احساسات مردم، هر مورد از نجات را چون معجزه‌ای تبلیغ می‌کردند و مأموران نجات نیز از دیدن آدم‌های زنده در زیر آوار احساساتی شده گاهی به زانو درآمده، می‌نشستند و اشک می‌ریختند. گفته می‌شود که این زلزله بخشی از سرزمین ترکیه را که هم از نظر نفوس و هم از لحاظ وسعت جغرافیایی بزرگتر از تعدادی از کشورها است، برای همیشه تغییر داده و اثرات آن بر اجتماع و سیاست کشور پایدار خواهد بود.

د) تأثیرات احتمالی زلزله بر سیاست و اجتماع

ترکیه در پایان سدهٔ جمهوری‌تیش با بحران‌های کم‌سابقه مواجه شده است. چند میلیون مهاجر سوریه و برخی کشورهای دیگر در ترکیه به سر می‌برند، همه‌گیری کرونا اثرات ویران‌گر بر اقتصاد کشور برجای گذاشته، جنگ اوکراین بر بازار و صنایع تولیدی ترکیه تأثیرات عمیق گذاشته، رابطهٔ دولت ترکیه با اتحادیهٔ اروپا در سال‌های اخیر سیر نزولی پیموده و سیاست‌های پولی چند سال اخیر دولت که گفته می‌شود برای کاهش وابستگی اقتصاد به ارز خارجی (دالر) روی دست گرفته شده و مخالفان بسیار در درون دولت و میان اپوزیسیون دارد، نرخ لیرهٔ ترکیه را در برابر ارزهای خارجی بسیار کاهش داده و کارشناسان اقتصادی می‌گویند که این سیاست، اعتماد سرمایه‌گذاران را بشدت کاهش داده و انفلاسیون کم‌سابقه را به بار آورده است.

با این‌حال، ترکیه در یک سدهٔ اخیر راه درازی را پیموده است. شاخص توسعهٔ انسانی (زندگی سالم و طولانی، دسترسی به دانش و اشتغال) بسیار بالاتر از کشورهای منطقه و نزدیک به کشورهای توسعه‌یافته شده است. تولید ناخالص داخلی‌اش نزدیک به یک تریلیون دالر تخمین می‌شود. زیربناها و صنایعش مدرن شده و محصولات ترکیه در منطقه و برخی کشورهای اروپایی بازار خوب دارد. علی‌رغم سنت دیرینهٔ انحصار سیاسی که در آن اردو یا حزبی برای سال‌ها قدرت را و در نتیجه اقتصاد و منابع کشور را در انحصار خود می‌گرفته است، نهادهای مردمی و سازمان‌های اجتماعی نسبتاً نیرومند در جامعهٔ ترکیه وجود دارند و طبقهٔ متوسطش در مقایسه با کشورهای منطقه بسیار نیرومندتر و از نظر

عددی بزرگتر است. این‌ها جامعه را انعطاف‌پذیر و توانمند ساخته است؛ به‌گونه‌ای که تردید چندانی نسبت به توانایی ترکیه در بازسازی مناطق آسیب‌دیده وجود ندارد و ناظران بین‌المللی و سیاست‌مداران دولتی و اپوزیسیون داخلی همه توافق دارند که کار بسیار بزرگ، اما انجام‌شدنی پیش روی جامعه و دولت این کشور قرار دارد.

زلزله اخیر، میدان سیاست کشور را نیز بشدت تکان داده است. تأخیر در رسیدگی به ابعاد وسیع فاجعه، ممکن است نارضایتی‌ها را در مناطقی که به‌طور سنتی پایگاه سیاسی حزب عدالت و توسعه شمرده می‌شوند، افزایش دهد. بدون شک، حتی اگر دولت تمام امکاناتش را به بهترین وجه ممکن به‌کار ببندد و کمک‌های بین‌المللی لازم هم دریافت شود، باز هم رسیدگی به قربانیان و بازسازی منطقه زمان خواهد برد و میلیون‌ها انسان در این مدت رنج و عذاب بسیار متحمل خواهند شد. رئیس‌جمهور ترکیه در سخنرانی شام پنجشنبه، ۹ فیبروری، زلزله اخیر را بزرگترین فاجعه طبیعی تاریخ آن مناطق خوانده، گفت که بعد از قهرمان‌ماراش که مرکز اصلی زلزله بود، ولایت حتای بیشترین آسیب را متحمل شده است. او تعداد قربانیان را تا شام ۹ فیبروری، ۱۶ هزار و ۵۴۶ تن اعلام کرد. روز جمعه متأسفانه رقم تلفات بسیار بیشتر شده بود و گفته می‌شد که به بیش از ۱۹ هزار رسیده است. تعداد زخمی‌ها را ۶۶ هزار و ۱۳۲ تن خواند؛ در حالی که این رقم روز جمعه به ۷۷ هزار و ۷۱۲ تن افزایش یافت. اردوخان گفت که در کل منطقه شش هزار و ۴۴۴ ساختمان تخریب شده است. به گفته اردوخان، منطقه‌ای به وسعت ۵۰۰ کیلومتر مربع که در آن ۱۳،۵ میلیون تن زندگی می‌کردند، از زلزله متاثر شده است. اردوخان و حزبش می‌کوشند این تهدید را با انجام فعالیت‌های فوق‌العاده و بازسازی سریع، به فرصت سیاسی بدل کنند؛ اما مخالفان نیز تلاش دارند تا خلأهای دولت اردوخان را که در میدانی به بزرگی این فاجعه بیشتر از پیش نمایان می‌شود، برجسته ساخته و زمینه را برای پائین کشیدن حریف دیرینه‌شان از قدرت مهیا کنند.

سؤال‌های بسیاری در رسانه‌ها و محافل سیاسی مطرح می‌شود. آیا دولت برای کاهش تأثیرات این فاجعه بر سرنوشت سیاسی اردوخان، انتخابات را به تعویق نخواهد انداخت؟ آنان می‌دانند که سه ماه بعد، زخم‌های این حادثه بزرگ همچنان خون‌چکان خواهد بود و این مدت، برای برگرداندن اوضاع به حالت عادی کافی نیست. در عین حال، بازسازی ۱۰ شهر و صدها روستا که قرار است امسال انجام گیرد، فرصت بزرگی برای مانور سیاسی و جلب حمایت مردم خواهد بود. میلیاردها دالر پول ملی و نیز کمک‌های جهانی قرار است امسال در این مناطق مصرف شود و واگذاری چنان فرصت به حریفان و ترک احتمالی قدرت در شرایطی که دولت جدید مشغول بازسازی و مانور باشد، از نظر سیاسی هوشیارانه نخواهد بود. لذا، رئیس‌جمهور اردوخان و حزبش برای بردن یا تأخیر انتخابات، بیش از گذشته انگیزه خواهند داشت. همین انگیزه را مخالفان نیز دارند و کلیچدار اوغلو شمشیرش را از غلاف کشیده است و اعلام کرده که «اردوخان با تو تا آخر مبارزه خواهیم کرد!»

حوادث بزرگی چون این، معمولاً جامعه را قطبی‌تر کرده و تندروی‌ها را افزایش می‌دهد. ترکیه امروز بر دو گسل خطرناک تندروی (ناسیونالیسم افراطی و تندروی مذهبی) ایستاده است. این کشور سال‌ها گذرگاه تندروان بین اروپا و شرق میانه بوده و در دهه اخیر، در مرزهای شرقی‌اش خون‌بارترین جنگ‌های فرقه‌ای و مذهبی جریان داشته است که دولت و جامعه ترکیه نیز از طریق سیل مهاجران، دخالت مستقیم در مناقشات و حضور احتمالی تندروان بیگانه در خاک ترکیه به آن تشنج‌ها آغشته شده‌اند. حالا اگر به هزاران خانواده آسیب‌دیده در منطقه نسبتاً محروم، رسیدگی به‌موقع صورت نگیرد، آیا احتمال گرایش‌های تندروانه و نفوذ گروه‌های افراطی میان آنان افزایش خواهد یافت؟ در سوی دیگر آیا نیروهای ملی‌گرای افراطی احساس نخواهند کرد که غرور ملی‌شان آسیب دیده و باید به پا خیزند؟

این زلزله در نامناسبترین زمان اتفاق افتاده است. امید می‌رود که ملت ترکیه بار عواقب آن را موفقانه و با هوشمندی به دوش کشند و به حرکت در مسیر توسعه و دوری از تندروری ادامه دهند. ترکیه توسعه‌یافته و عاری از تندروری به سود منطقه و جهان است.